

MARTIN JUN

KŘÍVDA

ROMÁN O ZDĚDĚNÝCH TRAUMATECH

COSMOPOLIS

COSMOPOLIS®

MARTIN JUN

KŘIVDA

ROMÁN O ZDĚDĚNÝCH TRAUMATECH

Czech edition © Grada Publishing, 2024
Author © Martin Jun, 2024

ISBN 978-80-271-5390-9

Nikoletě

a

Šarlotě

KNIHA DANIELINA

Otcové jedli nezralé hrozny a synům trnou zuby
(Ezechiel 18:2, Starý zákon)

1.

Příběh, o který se chci podělit, nezačal setkáním líčeným v této kapitole. Dá se říct, že tam začal až jeho konec. Nic to nemění na tom, že setkání *U Zelené žáby* bylo zlomové, protože vše před ním se odvíjelo bez mého přičinění. Jenže jak jsem s vyprávěním postupoval kupředu, stále častěji jsem se musel vracet do minulosti, aby se stalo srozumitelnějším. A navzdory původnímu záměru zůstat mimo hlavní dění jsem na sebe nakonec prozradil o dost víc, než jsem plánoval. Celé se mi to vymklo. Někdy prostě autora divadelní hry pošlou nečekané události na jeviště mezi herce a musí s nimi představení dohrát.

Během měsíců následujících po onom osudném setkání jsem mnohokrát pochyboval, zda by bývalo nebylo ro-

zumnější nechat minulost spát. Když ve zprávách sleduju archeology rozebírající prastarý hrob, mračím se: kdo jim dal právo rušit posvátný klid mrtvých? Poznatky, poklady... no a co? Přitom ani já jsem si podobné vykrádání neodpustil. A nejenže jsem při něm objevil fakta zcela nová, doplňující, také jsem vyvrátil mnohé nepravdy (ano, obhájit si to mohu jen oním naivním „nadzákonom“, který káže za všech okolností odhalovat „pravdu“) a vykreslil životy některých lidí ve značně nelichotivém světle. Nezbytně si tedy musím klást otázku, jestli to stálo za to.

Tehdy už jsem žil sám. Tolik jsem lpěl na tom, abych neopakoval chyby rodičů, aby naše rodina zůstala pohromadě, až se nakonec rozpadla. Možná jsem se toho neměl držet tak křečovitě, říkal jsem si, a bylo by to dopadlo jinak. Ve svém okolí jsem si nicméně všiml, že lidé z rozvedených rodin mají v dospělosti tendenci akceptovat myšlenku rozvodu snáz. Asi je to pro ně jedna z legitimních možností vývoje vztahu, byť ne příjemná, a oni si ve chvíli krize řeknou: „Aha, to už tu bylo, tak tedy dobře.“

Teď už mi přijdou všechny mé předešlé rozchody banální. Prošel jsem si jako většina lidí několika, v pubertě stačilo přestat se vídat, později se musel někdo odněkud odstěhovat, začaly dohady o společné věci. Dodnes si pamatuju, jak mě rozčílilo, když mi jedna dívka při

rozchodu řekla, že si ten ručník, co mi dala, nechá, protože se líbí její mámě. Nečekala, jak budu vyvádět. Kvůli blbému kusu hadru! Jistěže vůbec nešlo o něj, jenže když vás někdo opustí, a ještě vám chce sebrat ručník, jste při duševní nevyzrálosti schopní vzít to jako záminku k průchodu nahromaděného vzteku. A přitom je to miliard světelných let vzdálené situaci, kdy jde při rozpadu vztahu o děti. Ve srovnání s tím vypadají všechny moje předchozí rozchody směšně.

Úplně na začátku se sice dostavil osvobozující pocit, že můžu jít kdykoliv kamkoliv s kýmkoliv, protože mě doma nečeká rodina. Ale velice brzy se mi v žaludku vytvořila dutinka neklidu a nespokojenosti, která se neustále rozrůstala navzdory bujnému životu starého mládence.

Večer v brasileiru *U Zelené žáby* byl jiného druhu. Zamířil jsem najisto k malému stolku pro dva, který jsem si předem pečlivě vybral. Ihned jsem si ověřil, že vedlejší, stejně malý stůlek už je obsazený jedním párem. Žena můj pohled, o nedefinovatelně krátký okamžik delší, než by se slušelo (jak by se řeklo za časů Franze Kafky, jenž se narodil na samém okraji bývalého Židovského města, jen pár kroků odtud), nepochybně zachytila.

Její tvář mě ihned zaujala. Netuctový půvab, jemuž vévodily uhlově černé vlnité vlasy, živé oči. A nad nimi výrazné tmavé obočí, téměř by se dalo říct mužské, což

myslím jako poklonu, protože nemám rád ta zbytečně zdevastovaná obočí domalovaná klaunskými pastely u žen mé generace. Některé její rysy mi byly povědomé. Jen dobře vím, jak je to zrádné – když chcete vidět nějakou podobnost, tak ji vždycky najdete, tak jako na vás vždy sedí něco z horoskopu pro vaše znamení.

Měli jsme se sejít s kamarádem Markem, ale jako tradičně měl zpoždění. Celé to zkazí, pomyslel jsem si. Projížděl jsem telefon a snažil se zachytit, co si ti dva vedle říkali. Bylo toho podezřele málo. Zatímco z ní sálala energie, muž oproti (tedy fakticky po mém boku) seděl upjatě, občas na ni nesměle pohlédl a rychle znovu sklopil zrak k desce stolu. Na mě se ani jednou nepodíval. Ona mluvila s hlasitostí člověka, kterému nesejde na tom, co si o něm kdo myslí, on téměř šeptal.

Přiznávám, že jsem byl celou dobu nervózní. Přispělo k tomu i to, že kdykoliv jsem otočil hlavu jejich směrem, abych vyhlížel Marka (což byla víc záminka než netrpělivost), podívala se i ona na mě. Nezdálo se, že bych jí taky někoho připomínal, její pohledy byly spíš projevem zájmu, jehož příčinu jsem nechtěl hádat. Byla velice štíhlá, na můj vkus až moc, a z drobných vrásek kolem očí (daň za jemnou pokožku) bylo vidět, že nebude mít daleko do čtyřicítky. Ale to byly jediné vady – pokud to lze za vady označit – jejího atraktivního vzezření.

Marek konečně dorazil a okamžitě způsobil zmatek, když na krátké cestě od šatny dokázal ztratit vydaný žeton, který pak ještě dlouho hledal na zemi všude okolo. Uklidnil se, až když ho číšník ujistil, že mu tašku vydají na odchodu i bez žetonu.

„Proč jsme nešli do normální hospody?“ čertil se, jako by všechny problémy způsobil obsluha, a ne jeho roztržitost. Mírnil jsem ho, protože jsem netoužil být středem pozornosti. Měl to být poklidný večer, kdy budu hlavně poslouchat.

Markovi nedělalo problém chopit se slova, protože byl ještě pořád nadšený z té herečky, kterou sbalil při castingu. Nechal jsem ho, ať povídá, a většinu pozornosti jsem věnoval páru vedle. Konverzace mezi nimi stále uvadala, nebo to tak v kontrastu s naším stolem alespoň vypadalo.

Marek vyprávěl a já přikyvoval, jenže najednou zmlkl, jako by si uvědomil, že ho nevnímám. Musel jsem něco říct. Využil jsem faktu, že Marek práci získal na základě mého doporučení, a zdůraznil jsem, že by se bez toho nepoznal ani s tou herečkou. Zároveň jsem otevřel menu na stránce s destiláty. Samozřejmě jsem jenom provokoval, nicméně rum mi mohl opravdu udělat dobře, protože na mě už pár dní něco lezlo. Popravdě jsem vůbec nebyl v kondici, ale ani jsem neuvažoval, že bych setkání zrušil – kdoví, kdy by zase nastala taková příležitost.

„Tu jsem si sbalil sám, Arne,“ ohradil se rezervovaně kamarád. „Ani tu roli nedostala.“

„Ještě aby,“ pálil jsem automaticky, aniž mi došlo, že přítel není dost nad věcí, aby to uznal. Rychle jsem začal jmenovat rummy, které přicházely v úvahu, a připojil, že zvu já.

Tu známost jsem mu rozmlouvat nemínil, byť jsem o herečkách věděl své. S několika jsem se na place sblížil (párkrát i na hotelu), ale pokud jde o vážné vztahy, vykazovaly nápadně často nežádoucí povahové rysy jako nestálost.

Přesto mi kamarádi mimo branži záviděli práci u filmu hlavně kvůli nim. Jeden z nich si nikdy neodpustil větu z *Černých baronů*, kterou Kefalínovi – v civilu rovněž asistentu režie – říká rozjívený vojenský lékař: „Kamera... herečky... píchání... chlastání, co?“ Zpočátku jsem jim vysvětloval, že u velkých produkcí působím většinou jako druhý asistent režie, což není pro herečku zrovna lákadlo. A že čím bezvýznamnější herečka, tím větší má tendenci dělat si ze mě poskoka. Mohl bych jmenovat několik, co dnes chodí do zábavných pořadů a lidé u televizí o nich říkají: „To je ale sympatická holka!“ Přál bych jim (i svým kamarádům) mít jednu takovou alespoň den na starost.

Později jsem podobné poznámky k své profesi zkoušel převést na vtip a nabádat je, ať si laskavě uvědomí, že i když mám aktuálně zodpovědnost za celý film, mlu-

víme pořád o práci „pomocného režiséra“, a jelikož jim snad nejsou neznámé pojmy jako „pomocný dělník“ nebo „pomocná škola“, mohli by být schopni z toho odvodit patřičné závěry. Ale kamarádi na to měli vlastní náhled. Když pak jeden z nich prohlásil, že jako asistenti režie začínaly i takové veličiny jako Hitchcock nebo Kurosawa, vzdal jsem to úplně.

Marek si zatím prohlížel nabídku rumů, pak se zarazil a upřeně se na mě podíval. Jelikož jsem od něj čekal kavalírský výpad na obranu dámy, vybuchl jsem smíchy, když se celý rozjařil, přimáčkkl si menu na hrudník a v předklonu (jako by chtěl ztišit hlas) hlasitě zahlaholil: „Čoveče, ty zrzky jsou stejně nejlepší!“

Ještě rozesmátý jsem reagoval světáckým moudrem převzatým od filmového architekta: „Bodej! Rezavá střecha, vlhkej sklep.“

Marek ten fórek neznal, půl vteřiny trvalo, než mu to docvaklo, a do té půlvteřiny se stačil od vedlejšího stolu vklínit zvonivý ženský smích. Marek si černovlásky dosud ani nevšiml a byl z toho zaražený. Nejenže nás poslouchala, ona se navíc netaktně zasmála (mému) prisprostlému vtipu, u něhož nebylo jasné, jestli (jeho) herečce právě lichoťí.

„Pardon,“ řekla černovláška a zakryla si dlaní ústa jako malá holka, která u nedělního oběda vyslovila cosi nevhodného a ani při omluvě nedokáže potlačit vrozené uličnictví.

Všiml jsem si při tom tenkých prstů opticky prodloužených o perfektně nalakované nehty. Nepokrytě mi zírала do očí a jasně v nich jiskřilo. Sice mi to lichotilo, ale taky – a to nejsem dvakrát útlocitný – mi bylo trapně. Muž proti ní se neusmíval, měl úplně rudé uši.

V Markových očích jsem četl otazníky: viděl jsi to, co to mělo znamenat, znáš tu ženskou?

Abych získal čas, upil jsem ze speciální trojpanákové skleničky, která zrovna přistála na stole. Zatímco mě kubánský rum pálil v bolavém hrdle, obočím jsem naznačil: proti gustu...

Marek se s pokrčením ramen znovu rozpovídal o své přítelkyni a já se ponořil do vlastních myšlenek. Uvědomil jsem si, že mi nejsou povědomé jen některé rysy té ženy, ale celý obličej. Jména zapomínám, ale obličej si pamatuju. Tenhle jsem nepochybně už viděl! Jestli o mě projevovala zájem, tak dobře, to nemuselo být na škodu. Ale že jsem ji znal, to mě vyvedlo z míry. Lovil jsem horečně v paměti, a než kamarád dokončil svoji tirádu, přišel jsem na to odkud.

2.

Poprvé jsem ji potkal už někdy na přelomu tisíciletí na fakultě. Zatímco já jsem studium končil, ona teprve začínala, takže jsme se víceméně míjeli. Společně jsme tam

strávili maximálně rok, přičemž já se ve škole prakticky neukazoval, kromě jiného proto, že jsem se konečně dostal na FAMU. Na FHS mi zbývalo jen dopsat diplomku, zdálo se mi škoda to po těch letech nedotáhnout, i když jsem tam původně šel čistě z nouze. A tak jsem ten jeden rok dělal dvě vysoké školy zároveň, čímž jsem se v hospodách ledabyly chlubil.

Fakulta humanitních studií (při mém přijetí ještě Institut základů vzdělanosti) byla pro všechny a pro nikoho, byla trnem v oku akademické obci a já si ani na téhle škole vyvrženců nepřijatých jinde nevedl nijak zvlášť dobře. Samozřejmě jsem si vybíral semináře k fotografii, přednášky o filmu a podobně, a tam jsem problémy neměl. Ale proděkan Pinc mě při hlavní zkoušce z filozofie, která se pompézně nazývala *skeletový atest*, označil za „černou ovci ústavu“ a mně nezbylo než na to být hrdý, protože byl o pár let dřív usvědčen z plagiátorství. Měl jsem odpor k fenomenologii, kterou prosazoval jako vrcholné stádium filozofie, ale celkově jsem o filozofii nevěděl dost, abych se mohl s komisí přít. Moje strategie byla vše jim odkývat. A s tím jsem narazil – absence vlastního názoru zřejmě vadila úplně nejvíc, což jim bohužel vyčítat nemůžu.

Napoprvé mě vyhodili, podruhé mi dali čtyři kredity z celkových (tuším) dvaceti, naprosté minimum. Očekával jsem, že až budu na závěr studia obhajovat diplomovou

práci, Pinc si na mé tristní výkony vzpomene a dá mi to ještě jednou sežrat. Z toho nekoukal zisk mnoha kreditů, které jsem nutně potřeboval k ukončení studia na „Pincitutu“, jak ho nazýval spolužák Vojtěch Rynda, který se rovněž zajímal o film a dnes dělá filmového kritika. Kromě té obhajoby jsem měl dostudováno, ale pro jistotu jsem se v tom semestru zapsal na několik přednášek, abych získal bodovou rezervu. Pak by mi stačilo obhájit s odřenýma ušima, Pinc nepinc.

Tehdy se již prakticky všechna výuka přesunula do nové cihlové budovy v Jinonicích, ale na některé přednášky se pořád chodilo do Legerky. Tamní zaprášený dům stál přímo u nejrušnějšího místa magistrály. Malé místnosti k výuce byly původně nemocničními pokoji a na zdech zůstaly dlaždičky částečně zakryté plakáty z dvojstran časopisu *Přítomnost*. Z vyhřezlých vodovodních trubek, umyvadel a dlaždic na studenty dýchala ponurá špitální atmosféra. Ze strany k magistrále ani nešla otevřít okna (původně tam totiž byly operační sály), aby se vyvětral těžký vzduch, prach zašlapaný do koberců, roky utrpení prosáklé omítkou až na cihlu. A že to bylo utrpení opravdové, k tomu stačí upřesnit, že v těch prostorách bylo velmi dlouhou dobu oddělení popálenin.

Kolik lidí tam asi přestálo nekonečný čas v ukrutných bolestech, kdy jejich seškvařená kůže halabala zakrývala

obnažené maso, kdy zamotaní do obvazů dnem i nocí čekali, až se jejich pokožka obnoví, až seschne odumřelý povrch a lékaři ho budou moci chirurgicky odstranit? Kolik lidí tam v agónii přivolávalo milosrdnou smrt? Mnohokrát jsem zvířecky nasával vzduch, protože jsem měl pocit, že cítím dezinfekci nebo spáleninu.

Kdo měl pro tyhle věci trochu vnímavost, vůbec nepochyboval, že mezi těmi zdmi vypustilo duši kvantum lidí. Dokonce se vyprávělo, že tam v noci straší a že tam na pedagogy s večerem dopadá nesnesitelná tíseň. Petr Zima, protřelý afrikanista, racionálně založený, na takové řeči nedbal, a pak ještě před půlnocí vyděšeně pádil pryč. Dávalo se k dobrému, že jediný, kdo tam vydrží přes noc, je filozof Murgaš, Pincova pravá ruka a sám o sobě dost divný pavouk.

V jedné z těch několika málo místností v Legerově ulici jsem toho dne seděl a čekal na přednášejícího. Zatím jsme se ve třech řadách lavic rozsadili sotva čtyři. A právě tehdy se přímo přede mě usadila pěkná dívka, ne úplně nejhubenější. Vlastně nevím, jak ji popsat, aby moje dcery nemohly říct, že je to *bodyshaming*. Jelikož jsem jí koukal na záda, musel jsem si všimnout černého ohonu plného nezkratných kudrlin. Je možné, že jsem ji na chodbě znamenal již předtím, ale tohle setkání si dobře pamatuju, přestože jsme spolu ani nepromluvili. Četla knihu, a když

ji odložila, snažil jsem se zahlédnout titul. Myslím, že kdyby to bylo něco, co jsem znal, co se mi líbilo nebo co bych si přečíst chtěl, zkrátka co by příznivě dokreslilo její lehce exotický vzhled, pravděpodobně bych směrem k ní prohodil nějakou poznámku. Ať se to připíše čemukoliv, studentky se se mnou většinou ochotně pouštěly do řeči. Jenže ona četla *Sophiinu volbu*.

O mnoho let později jsem tu knihu četl a vím, že je dobrá, ale tehdy jsem byl pod matčíným vlivem téměř alergický na všechno okolo II. světové války a holocaustu a netoužil jsem slyšet nic dalšího o hrůzách masového vyvražďování. Navzdory tomu jsem měl o knize solidní povědomí, protože jsme si ji na základní škole půjčovali spolu s tahákem, na nějž jeden ze spolužáků vypsál čísla stránek obsahující erotické pasáže.

Když ji tenkrát táta zaznamenal na mém nočním stole, uchechtl se, čímž vzbudil máminu zvědavost a moji rozmrzelost. Nebylo v mém pubescentním zájmu, aby se to téma rozpítvávalo.

Táta měl přehled, celé dětství (a dnes ještě víc) jsem k němu vzhlížel. Jeho filmy (například o New Yorku, natočený a vysílaný ještě před revolucí) taky podstatnou měrou přispěly k mému rozhodnutí věnovat se dokumentární tvorbě. Tentokrát bych byl ovšem raději, kdyby si to uchechtnutí odpustil. Matka se pídila po příčině jeho

pobavení a táta odvětil: „Čemu se divíš? *Sophiina volba* je první porno vydaný v češtině.“

Měl jsem tedy se *Sophiinou volbou* spojené rozličné, nicméně převážně nepříjemné pocity a ve výsledku mě to odradilo od toho, abych s tou studentkou navázal kontakt. Vyučující stejně právě vešel a hned začal pomrkávat po přítomných dívkách. S nelibostí jsem poslouchal jeho oplzlé dvojsmysly, které nejčastěji adresoval právě černo- vlásce. V jednu chvíli pod nějakou záminkou došel až k ní a přímo přede mnou jí položil ruku na rameno. Dodnes si vybavuju okázalý prsten doživotně zajatý masitým prste- níkem. Pocítil jsem zvláštní druh žárlivosti, kterému jsem nerozuměl. Copak je logické žárlit na dívku, která je cizí a v žádném významu mi nepatří? Na dívku, již jsem právě zavrhl a dobrovolně se vzdal kontaktu s ní? Jeho chování mi bylo protivné (dávno ztratil nárok lovit v revíru, který patřil nám mladým, neženatým), ale daleko větší zášť jsem pocítil vůči ní. I kdyby to předtím neučinila Styronova kniha, zošklivil mi dívku ten dotek na rameni, který si nechala líbit. Z nějakého důvodu je velmi lidské (nebo alespoň chlapské, jde-li o tyto případy, ale myslím, že všeobecně lidské) hledat vinu u oběti.

I nesnesitelní vyučující mohou být profesně schopní, ale to rozhodně nebyl případ tohoto muže. Ukázalo se to v plné nahotě, když jsem v zápočtové práci místo románu

Kolumbijce *Gabriela Garcíu Márquéze* omylem analyzoval divadelní hru Portoričana *Reného Marquése*, aniž si toho všiml.

Pak jsem měl tu čest ještě jednou úplně na konci studia, protože stejný vyučující oponoval moji diplomovou práci s názvem *Vliv postmoderny v dokumentárním filmu*. Když jsem přicházel k nové budově v Jinonicích, zrovna tam parkovala houkající sanitka. Přiznávám, že jsem pomyslel na proděkana Pince a nepěkně zadoufal. V patře jsem pak zklamaně pozoroval tři muže klečící na studentovi, který byl na řadě přede mnou a napětí nervů mu přivodilo epileptický záchvat. Na klidu mi ten incident nepřidal.

Já i vedoucí práce jsme měli z obhajoby obavy, a tak jsme spustili dlouhé výklady, ve kterých jsme se snažili předjímat a vyvracet všechny potenciální výtky vůči mým tezím. Bylo horké páteční odpoledne, slunce pražilo skrze tabule oken, všichni už toho měli dost a byli by rádi zahájili víkend. Ale já nepolevoval. Říkal jsem si: jestli je umožím, tím líp. Oponent moji práci očividně viděl poprvé (četl vůbec někdy výtvary studentů?), a tak bylo snadné jeho kritiku odrazit. Vedoucí mé práce byl z jiné fakulty, a proto ani proděkan Pinc nebyl tak neurvale útočný jako obvykle, kdy dokázal především studentky nazývat (a rozbřečet) i jiným druhem domácího zvířete než černou ovčí. Obdržel jsem výrazně víc bodů, než jsem potřeboval.

Fakultu humanitních studií jsem s úlevou opustil, abych se věnoval už jen filmařině.

Dva roky nato přišla řada i na chlápěného pedagoga, čehož byla plná média. Na základě obvinění jedné své studentky přišel o post vedoucího katedry. Vedl její práci o fotografii a pozval ji domů na konzultaci. Vzhledem k tomu, že ho jinde nemohla zastihnout, nakonec souhlasila. Tam jí nalil víno a vytkl, že nemá praktickou zkušenost s profesionálním focením: „Svlíkni se,“ vypálil na ni, „můžeme to zkusit hned.“ Studentka stála jako opářená a najednou si všimla, že pedagog už rozestýlá postel. Přátelsky se na ni usmál a přitom pohrozil: „Jestli se nesvlíkneš, tak jsme spolu skončili.“

Tentokrát neuspěl (kolikrát předtím ano?), studentka utekla a přes jeho další výhrůžky incident nahlásila děkanovi fakulty, jímž byl Jan Sokol.

3.

Kvůli schůzce *U Zelené žáby* si kudrliny natáhla do ladných vlnek, které jí splývaly přes obličej. I proto jsem si hned nevpomněl, odkud ji znám, nehledě na štíhlejší postavu a dvě desetiletí, která uplynula od našeho prvního setkání.

Jedl jsem další kousek hovězího se sýrem a po očku sledoval ty dva vedle. Bylo patrné, že se spolu nudí, protože

se neznají a nejsou stejná krevní skupina. Zase jednou se ukázalo, že zinscenovat realitu je daleko těžší než zhmotnit příběh v divadle či filmu. Všechno by se vyvíjelo mnohem lépe, kdybych na místě toho muže seděl sám. Co když se ona najednou zvedne a odejde? V takové náladě by se mnou nemusela chtít mluvit, ani kdybych se za ní rozběhl a snažil se zaujmout řečmi o společném studiu a malém světě, kde se dva lidé několikrát za život potkají. S trochou pohotovosti a škodolibosti by tu očividnou záminku k seznámení snadno otočila proti mně. „Aha, vidíte,“ řekla by, zatímco by se soukala do kabátu otrávená promarněným večerem, „tak v tom případě nashle příště.“

Čekal jsem netrpělivě, až si její partner odskočí. Konečně se podíval na mobil a omluvil se. Když měl Marek plnou pusou, natočil jsem se k ní: „Bavíte se dobře?“

Automaticky se ušklíbla nad naivitou té otázky, ale pak jí došlo, že jsem se v podstatě zeptal, jestli se nudí, jen o něco zdvořilejší formou, a tak odpověděla: „Pokud ne, tak mě vysvobodíte?“

Nevěděl jsem přesně, jakou odpověď jsem čekal, ale že by mě takhle napřímo požádala o společnost, s tím jsem nepočítal. O bezradnosti samozřejmě nemohla být řeč. Nebyla typem ženy, které by ohledy na druhého bránily ze schůzky odejít, jestliže se jí něco znelíbí. Ne, ona by se prostě sebrala a šla.

Odhadoval jsem, nakolik vážně to myslí, nakolik je to hra. Nicméně jsem se zvedl a kývl: „Tak jo!“

Bylo to riskantní, ale přece jen výzvu vyslovila s jistým radostným očekáváním a já cítil, že má viditelnou chuť se ten večer bavit. Byl jsem sice jen prostředek, jak toho dosáhnout, ale proč mi to mělo vadit? *Carpe diem... Užij dne a zítřku věř co nejméně.*

Vyskočila a radostně kývla nazpět „Tak jo!“ zase jako malé dítě, jehož naléhání zapojit se do hry jste právě podleli. Vlastně jsem se ani nestihl zamyslet, co by to vysvo- bození mělo obnášet.

Markovi jsem nechal peníze na zaplacení. Odevzdaně souhlasil, ale bylo na něm vidět, že je z té situace nespokojen. Obával se totiž konfrontace, až se muž od vedlejšího stolu vrátí a bude postrádat svoji partnerku. Jak mi řekl později, v životě nebyl tak šťastný, když mu donesli účet. Pak prožil ještě pár nervózních vteřin u šatny, kde žádal (bez žetonu) tašku s ruční kamerou. Prakticky se bez ní nehe- ne, což zdůvodňuje tak, že okamžik hodný zaznamenání může přijít kdykoliv a on nechce riskovat jeho propásnutí. Než vyšel z restaurace, vrhl poslední vystrašený pohled k prázdným stolkům.

My se zatím snažili ztratit směrem k Malému náměstí. O běhu nemohla být řeč: moje spolence v podpatcích a kožené sukni nemotorně cupitala a já to ani nezkoušel.

Dělalo mi dobře tvářit se před ní nebojácně a zároveň jsem žádné opravdové obavy z pronásledování neměl. Když přešel asfalt v dlažební kostky, vzdala to a vyzula se, ačkoliv dlažba musela přes tenké punčochy studit. Chtěl jsem zapadnout už do *Hard Rock Cafe*, ale táhla mě až za roh, kde jsme zmizeli průchodem starobylého domu v podniku s pochybným názvem *Alternatiff Comix Bar*.

Daniela mi řekla (tehdy jsme se konečně představili), že toho chlápka viděla poprvé v životě („a taky naposledy“). Schůzku si domluvili přes Tinder. Ale leccos v její řeči (a později i chování) naznačovalo, že doopravdy nehledá partnera, že to je jen zoufalá snaha odpoutat se od něčoho jiného. Až časem, když jsem se o ní dozvěděl víc, se to potvrdilo. Měla komplikovaný a vleklý vztah s jedním ženatým Francouzem a na tu večeri šla jen proto, aby mu mohla říct: „J'ai un rendez-vous ce soir!“, z čehož si Frantík nedělal zdaleka tolik, jak doufala. To zřejmě stálo za tou (až úpornou) snahou, aby ten večer za něco stál. Ale to neznamená, že bychom se v baru do něčeho nutili, naopak jsme si to jako dva cizí lidé celkem užili. Na „rýmičku“, jak to posměšně nazývaly ženské ze štábu, jsem (i s pomocí několika panáků) téměř zapomněl.

Jediné zadrhnutí jsem vyvolal zmínkou o FHS. Připustila, že fakultu absolvovala, a tak jsem jí připomněl přednášku, kterou jsme navštěvovali společně. Dokonce jsem

přiznal, že se mi líbila: „Proto si tě taky dobře pamatuju.“ Nechtěl jsem moc lichotit, ale v minulém čase to znělo docela bezpečně. A myslím, že i ona to víceméně vnímal jako obdiv k jiné osobě, kterou už není. Naslouchala s ironickým úsměvem (kolem zvednutého koutku jsem si všiml pár drobných vlněk) a zareagovala až na konkrétní vzpomínky, obzvláště na knihu, co tehdy četla.

„*Sophiina volba?* To je asi možný,“ zvažovala, jako by doteď nevěřila, že jsme se už skutečně potkali.

Viděl jsem, že jí směr našeho hovoru není po chuti, a pochopil jsem to jako reakci na mou nevhodnou chválu její o dvacet let mladší verze. Snažil jsem se to nešikovně napravit: „Vůbec nechápu, jak jsi to udělala, ale teď vypadáš ještě líp.“

Podezřívavě se na mě podívala a já bych si ještě před pár lety nadával, že je takový kompliment strašně laciný. Dokonce bych ho vůbec nevyslovil. Teď už jsem ale věděl, že je vždycky lepší pochválit, byť to zní sebestitoměji. Zachrptěl jsem a musel jsem se napít, než jsem dodal: „Opravdu. Přece tenkrát jsem tě neoslovil, dneska jo.“

Danieliny líce zmatněly rozpaky, což k dojmu, jakým se dosud snažila působit, vůbec nepasovalo. Měla přes svou atraktivitu a občasné povýšené vystupování velice nízké sebevědomí (speciálně v tom období) a každé zalichocení ji rozhodilo. Jako by úplně postrádala nějaký důležitý re-

ceptor schopný komplimenty filtrovat. Neuměla si v těch situacích se sebou poradit, někdy reagovala až podrážděně a skoro vždy odmítavě: „To nic neznamená, tehdy jsem byla hrozně tlustá.“

Namítl jsem, že rozhodně ne, že přehání, proto přece zaujala toho přednášejícího, co se kolem ní motal, a dokonce na ni přímo přede mnou sáhl. „Ta ruka na rameni byla ode mě jenom takhle daleko!“ naznačil jsem se smíchem.

Vylekalo mě, jak se Daniela zatvářila. Najednou zbledla, jako by se jí udělalo špatně. Pochopil jsem, že být měla pro starší muže slabost, tenhle jí od samého začátku připadal stejně slizký jako mně. Byla hodně emocionální, a jestliže se jí něco dotklo, bylo to na ní hned poznat.

„Byla jsem v ten moment, co na mě tou prackou hmát-nul, úplně paralyzovaná. Dneska přesně vím, proč jsem se nedokázala ohradit. To by bylo na delší příběh.“

„Tak čas máme...“ řekl jsem a usrkl z brčka.

„Není to nic veselého.“

„Zajímá mě to!“

„Tak úplně stručně: Jde o moji babičku. Divíš se? Ale jsem si tím jistá. Ona měla hodně těžkej život, ještě jako nedospělá prožila válku ukrytá ve chlívku u cizích lidí. Týrali ji tam. Přesto to nejhorší, co zažila, bylo, když jí pan řídící ve škole oznámil, že nemůže přejít na gymnázium. Ona školu milovala, chtěla bejt doktorkou. On ji utěšoval

tím, že po válce může u nich doma sloužit! Mokrát mi vyprávěla, že měla na sobě šaty s kapsičkou na hrudníku a oplzlej řídící jí přes tu kapsičku rejdlil prstem po prsou.“

Daniela upila ze své skleničky a pokračovala: „Mně to samozřejmě při tom incidentu na vejšce nedošlo hned. Až po čase mi svitlo, proč jsem byla jako opařená, když na mě ten zmrď sáhnul, proč jsem se na nic nezmohla. Nevědomě se mi to spojilo s tím babiččiným traumatem.“

Zahanbeně jsem si uvědomil, jak jsem jí před lety křivdil. Jakkoliv kostrbatá mi připadala ta konstrukce o propojení mezi jejich podobnými zážitky, příběh babičky mě enormně zaujal. Chtěl jsem Daniele říct, že bych někdy rád v klidu slyšel víc i o tom ukrývání.

Jenže ona ještě neskončila: „A já kráva jsem šla k němu domu.“

„Až takhle? Teda že bych k někomu chodil... ale jo, pamatuju si třeba zkoušku v přetopeným holešovickém bytě u Machovce. Byl to skvělejší profesor, ale tak sešlejší, že jsem měl pocit, jako by mě přijímal ve foyer vlastní hrobky. Tuším, že ulice U Průhonu, nebylas tam? Prej je teď na domě mramorová cedulka. Nebo jsem měl zkoušku z Egypta v *Café Louvre* – je pravda, že ta profesorka byla těhotná a měla to dost na háku, ale stejně. Zas tak nic neobvyklého to teda fakt nebylo.“

Daniela se jen ošila: „Byla jsem hrozně pitomá.“

Teprve v tu chvíli se mi to spojilo s dávno zapomenutým případem obtěžujícího pedagoga. „Počkej, takže to jsi byla ty?! O tom skandálu chlápnyho profesora se tehdy psalo!“

„Uváděli mě jako *Danielu D.*“ ušklíbala se nevesele.

„Ani v nejmenším jsem netušil, že ta ‚vzdorná‘ studentka...“

Pak mi tu návštěvu vylíčila v detailech, z nichž by padla tíseň i na odolné povahy. Najednou byla bez sebe vzteky a lítaly z ní ty nejuvulgárnější výrazy. Možná si to uvědomila, protože se mírnila: „Promiň, ale tohle mě dokáže fakt strašně vytočit. Taková prasárna, zneužívat svého postavení, fuj, blevajs, chucpe... Pojdme se bavit o něčem jinym.“

Původně měl ten večer plynout bez větších překvape- ní. Teď jsem nemohl vyjít z úžasu. Nejprve jsem zjistil, že Danielu od vidění znám, potom se rozhodla strávit večer se mnou a nakonec se ukázalo, že se hrála hlavní roli v kauze, která otrásla když ne univerzitou, tak určitě fakultou. Do mysli se mi vkrádalo podezření, že to na mě celé někdo nastražil.

Hodně jsme toho vypili a já si už nepamatuju, co všechno jsme si řekli, ale několikrát jsme si přivodili záchvat smíchu. Později hudba spustila hlasitěji a v tom rámusu se daly chytit již jen útržky, pořádná konverzace se vést nedala. Cítil jsem stále víc, že mým hlasivkám to hlasité

překřikování nesvědčí, a i když jsem se chtěl vyptat na spoustu věcí ohledně babičky, nechával jsem to na později.

„Pojďme tančit!“ pronesla přiopile a já se nebránil. A tak jsme tancovali, netuším jak dlouho, zahráli pět sedm deset songů, občas jsme se napili, na chvíli si sedli, a zase pokračovali. Muselo být dávno po půlnoci, o čas se nikdo nestaral. A pak najednou spustila nečekaně tklivá melodie, která se tam vůbec nehodila, snad někomu na přání. Okamžitě jsem ji poznal, pouštěli jsme si ji doma s manželkou, oba jsme ji měli rádi. Nevím, jaké pocity vyvolala v Daniele (vypadalo to, že se topí ve vlastních myšlenkách), ale mě, nepřipraveného, každý tón klavíru zasahoval.

Kroužili jsme pozvolna, mlčky. Už jsme tam nebyli spolu, ale každý sám. Cítil jsem vůni jejích vlasů a její teplý dech na krku. Vnímal jsem, jak jsou její ramena a trup i přes tu výšku (s podpatky byla vyšší než já) neobyčejně křehké. Do hrudníku mě tlačila její ňadra, nepoměrně objemná vzhledem k její útlosti. Ale nic z té blízkosti ženského těla ve mně nevyvolávalo žádost, jen mě to skličovalo.

„God knows what is hiding in those weak and drunken hearts, I guess you kissed the girls and made them cry...“

Dodnes nevím, jak se to stalo. Vzpomínám si, že těsně předtím jsem se vědomě rozhodl nezabývat sám sebou

a raději Danielu, která taky posmutněla, nějak povzbudit, říct beze slov: „Neboj se, to bude dobrý.“ A tak jsem ji bratrsky přitiskl blíž k sobě, snad jsem zavadil obličejem o její rty, to nemůžu s určitostí popřít, ale zcela jistě tím nechtěl iniciovat nic dalšího. Jenže ji jako by text a zastřený hlas zpěvačky ponoukl nebo si špatně vyložila moji nemo-tornost. Ucítil jsem jemný dotek jazyka a... neodtáhl se. V opilosti mi zřejmá nepatřičnost toho počínání připadala vzrušující. Samotného mě překvapilo, když jsem položil ruku na její šiji a políbil ji znovu: co nejcitlivěji a pomalu jsem jazykem přešel po jejím. Celou páteří mi proběhla elektrizující vlna. Najednou bych hrozně rád rozpustil i poslední zbytky rozvážnosti při vášnivém, nikdy nekončícím vnoření, které by mi zatemnilo mozek. Ale vzpamatoval jsem se a už ji jen pohladil po tváři.

Zpěvačka dozpívala a my se vrátili ke stolu. Daniela z kabelky vytáhla mobil a něco do něj ťukala. Vůbec mi nevadilo, že si mě nevšímá. Byl jsem úplně vedle, potřeboval jsem čas to v sobě zpracovat. Upíjel jsem z poloprázdné sklenice a pokoušel si vše ujasnit: v tom doteku nepochybně převládala něha, s níž se naše jazyky snažily vzepřít osamělosti. Přesto tělesnost hrála jen nepatrnou roli – to totiž nebyl fyzický polibek úst, to byl polibek duší. I proto jsem se nenechal strhnout k hltavé dychtivosti.

Býval bych chtěl z Danielina chování vyčíst, jestli to cítila stejně, ale ona právě s pohledem na displej řekla: „Za minutu tu mám taxi.“

Samozřejmě jsem na ni chtěl naléhat. Ale stalo se něco nepochopitelného, něco na způsob zlého snu, ve kterém chcete za každou cenu utéct před nebezpečím, ale nehýbete se z místa: nemoc dlouho otálející v předpokoji konečně vtrhla dovnitř a po tom polibku jsem ze sebe už nedokázal vyloudit ani slabiku. Byla to podivná souhra okolností. Skoro jako by vysála můj hlas.

Ale i kdybych býval o hlas nepřišel, nebyla šance ji zvíkat. Tvářila se jako někdo, kdo se dopustil hrozného omylu nebo zrady, a teď na něj dolehla tíha svědomí. Zničehonic měla kamenný obličej, vypadala našťvaně. Možná ne přímo na mě, jen to vyšlo nastejno.

Šel jsem s ní až k náměstí. Ona po cestě mluvit nechtěla, já nemohl. Auto akorát vjíždělo. Teprve když otevřela dveře a jednu nohu strčila dovnitř, rozloučila se chladnými doteky tváří. Pokusil jsem se říct „Ahoj“, ale vyšlo ze mě jen bizarní zachrčení, které nejspíš ani nezachytila. Bylo poznat, že už ji nezajímám.

Zmizela, jako by nikdy neexistovala. Přesně toho jsem se celou dobu bál. A když se člověk něčeho bojí, tak to přivolává. Vybavilo se mi Vančurovo strašidlo Barbucha, které roste úměrně strachu.